

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА
Новембар 2018.**

Београд, децембар 2018.

САДРЖАЈ

Уводна напомена	3
Резиме	4
Инфлациона очекивања финансијског сектора	5
Инфлациона очекивања привреде	6
Инфлациона очекивања синдиката	7
Инфлациона очекивања становништва	7
Нумерички исказана инфлациона очекивања становништва	7
Описно исказана инфлациона очекивања становништва	8

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, са увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Испос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, а од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена у средњем року, тј. за две године унапред.

Резиме

Према резултатима анкете агенције Ипсос, инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде и у новембру су остала чврсто усидрена и наставила су да се крећу у границама циља Народне банке Србије ($3 \pm 1,5\%$).

Финансијски сектор очекује инфлацију од 2,6% у новембру 2019, што је нешто ниже него пре месец дана, док су очекивања за две године унапред остала непромењена на централној вредности циља (3,0%). Инфлациона очекивања привредника нешто су нижа и износе 2,5% и у кратком и у средњем року.

У односу на претходну анкету, нижа су краткорочна очекивања представника синдиката (4,2%) и становништва (7,0%). Када је о реч средњорочним очекивањима, она трећи месец заредом код синдиката износе 5,0%, док су код становништва смањена са 7,0% на 6,0%.

Усидреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Резултати **агенције Ипсос** анкете из новембра указују на благ пад краткорочних инфлационих очекивања финансијског сектора. Она су најпре у октобру снижена на 2,8% (са 3,0% у септембру), да би у новембру забележила ново смањење на 2,6%, чиме су се приближила очекивањима привредника. Према **децембарској анкети агенције Блумберг**, финансијски сектор за годину дана унапред очекује инфлацију на циљаних 3,0%, што је непромењено у односу на претходна два месеца.

Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора¹ за годину дана унапред (која обухвата резултате из анкета агенција Ипсос и Блумберг) у новембру је готово непромењена у односу на октобарску вредност и износила је 2,9%.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора (за две године унапред) налазе се, други месец заредом, на циљаних 3,0%. Ова очекивања крећу се у границама циља откад се статистички прате (март 2014. године).

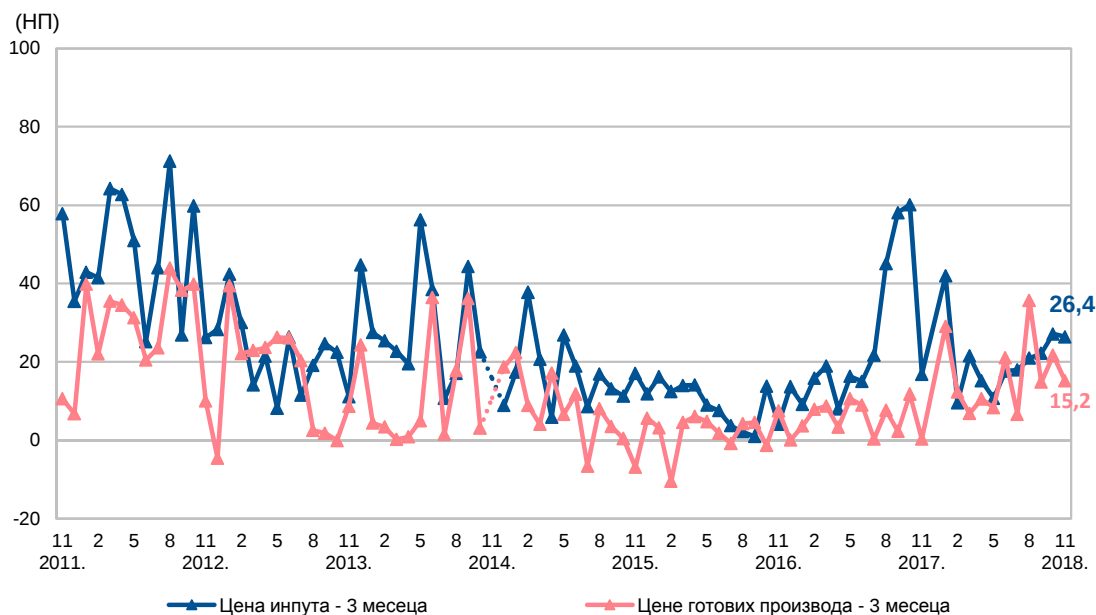
¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Инфлациона очекивања привредника наставила су да се крећу око нивоа од 2,5%, колико су, према резултатима новембарске Ипсосове анкете, износила и у кратком и у средњем року.

Након неколико месеци раста, у новембру је, према резултатима Ипсосове анкете, евидентиран пад нето процента (НП) предузећа која очекују раст цена инпута и у наредна три месеца, и у наредних дванаест месеци. У односу на претходну анкету, нижи је и НП предузећа која очекују раст цена сопствених производа у наредна три месеца (15,2% односу на 21,7% у октобру), као и у наредних дванаест месеци (55,4% у односу на 58,9% у октобру).

Графикон 2. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

*Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.
Извор: Нинамедија/Ипсос.

Према резултатима новембарске анкете, НП предузећа која сматрају да су се пословни услови у претходна три месеца побољшали остао је на релативно високом нивоу од 16,0%, што је близу највише вредности откад је ово питање уведено у анкету. Када је реч о очекивањима у погледу побољшања пословних услова у наредних дванаест месеци, НП предузећа која очекују побољшање у новембру је остао релативно висок (30,6%), иако је благо опао у односу на октобар.

Инфлациона очекивања синдиката

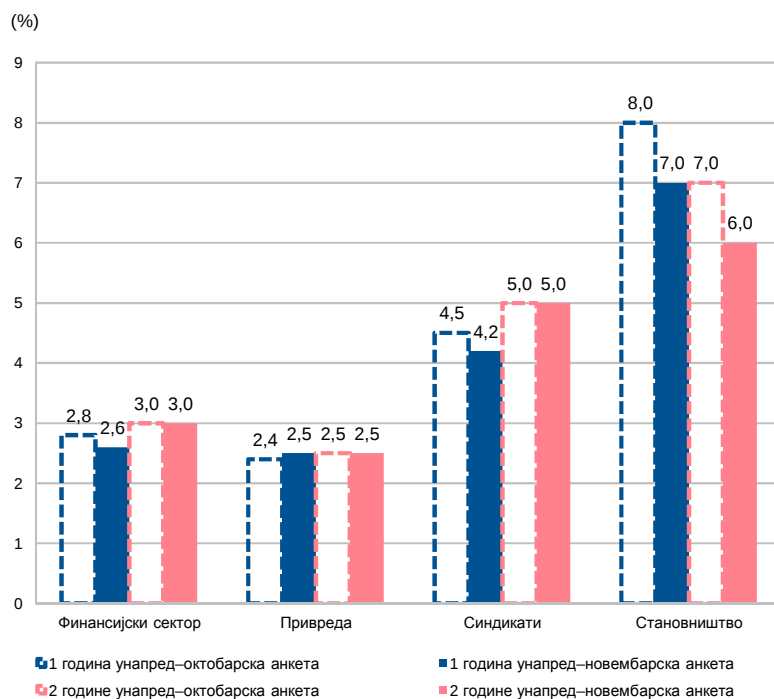
Према резултатима анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника синдиката снижена су на 4,2% (октобар 4,5%), док су средњорочна очекивања остала непромењена (5,0%).

Инфлациона очекивања становништва

Нумерички исказана инфлациона очекивања становништва

Према резултатима новембарске анкете агенције Ипсос, инфлациона очекивања становништва нижа су за 1,0 процентних поена него у претходној анкети, тако да за годину унапред износе 7,0%, а за две године унапред – 6,0%.

Графикон 3. Очекивана мг. инфлација за једну и две године дана унапред

Извор: Ипсос.

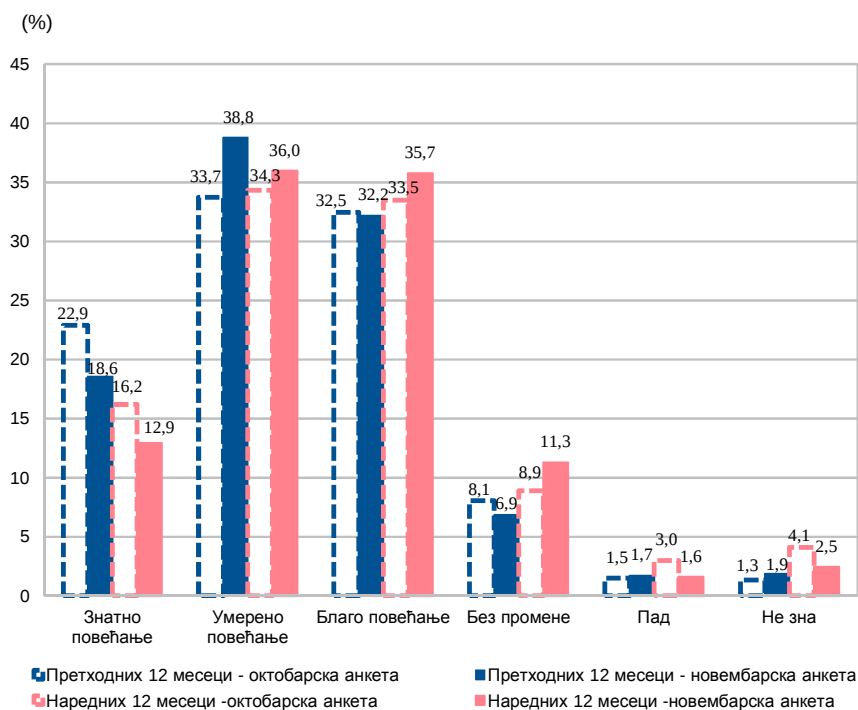
Описно исказана инфлациона очекивања становништва

Према резултатима описне (квалитативне) анкете, највећи број анкетираних грађана (71,7%) очекује **умерено или благо повећање цена** у наредној години дана, што је нешто виша вредност него у претходној анкети. Истовремено, учешће анкетираних који очекују знатно повећање цена у наредној години дана смањено је са 16,2% на 12,9%, док је повећан удео испитаника који сматра да ће цене у наредној години дана остати непромењене (са 8,9% на 11,3%).

У односу на претходну анкету, релативно мање испитаника очекује поскупљење месечних рачуна (НП од 3,1% наспрам 5,4% у октобру), док је НП испитаника који очекују поскупљење прехранбених производа остао непромењен. Истовремено, више испитаника очекује поскупљење горива и превоза, као и акцизних производа (кафа, алкохол и цигарете).

Такво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

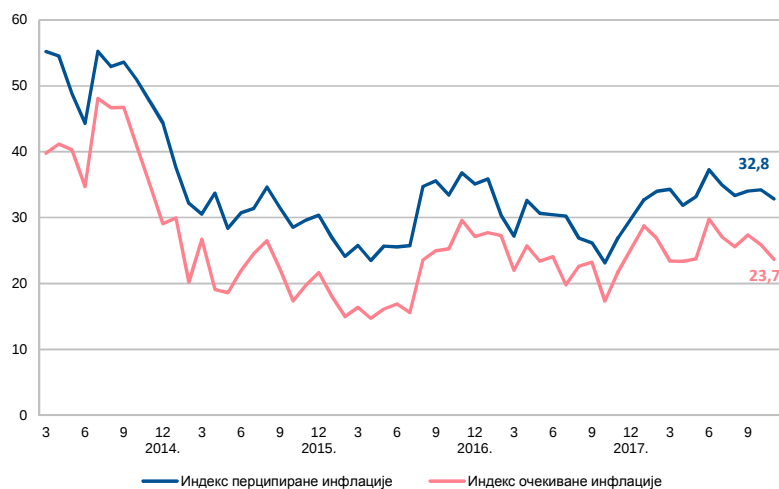

Извор: Ипсос.

Становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа него у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што **део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује да ће се то наставити у наредних 12 месеци.**²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва

(у индексним поенима)

Извор: Ипсос.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016.